Lietas arhīva Nr. A42-00094-23/12
ECLI:LV:ADRJRIT:2023:0201.A420258321.13.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
L A T V I J A S T A U T A S V Ā R D Ā

Rīgā 2023.gada 1.februārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Līga Cielava,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz pieteicējas /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu saskaņots izmaiņu projekts savrupmājas būvniecībai /adrese/.

Aprakstošā daļa

[1] Atbilstoši ierakstiem Jūrmalas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs A/pieteicējai /pers. A/ pieder nekustamais īpašums /adrese/, kadastra Nr. /numurs B/(turpmāk – nekustamais īpašums), kas sastāv no zemesgabala 1933 m^2 platībā (turpmāk – zemesgabals).

[2] Jūrmalas pilsētas domes (turpmāk – dome) būvvalde (turpmāk – būvvalde) 2011.gada 17.februārī izdeva pieteicējai plānošanas un arhitektūras uzdevumu savrupmājas būvniecībai nekustamajā īpašumā (*lietas 1.sējuma 101.-104.lapa*).

Pamatojoties uz plānošanas un arhitektūras uzdevumu izstrādātais būvprojekts akceptēts būvvaldē 2012.gada 27.jūlijā ar Nr. 1346 (turpmāk – būvprojekts) (*lietas 1.sējuma 150.lapa*). Minētā būvprojekta īstenošanai būvvalde 2012.gada 11.decembrī izdeva pieteicējai būvatļauju Nr. 2243 (turpmāk – būvatļauja) (*lietas 1.sējuma 217.-218.lapa*). Ar būvvaldes 2018.gada 20.novembra lēmumu (*lietas 1.sējuma 220.lapa*) būvatļaujas derīguma termiņš pagarināts līdz 2019.gada 8.novembrim.

Pieteicēja 2020.gada 5.augustā iesniedza būvvaldē būvprojekta izmaiņu projektu (turpmāk – izmaiņu projekts) (*lietas 2.sējuma 2.-66.lapa*), kuru atteikts saskaņot ar būvvaldes 2021.gada 11.jūnija lēmumu Nr. BIS-BV-5.28-2021-3063 (1540) (turpmāk – sākotnējais lēmums) (*lietas 2.sējuma 67.-68.lapa*). Atteikums saskaņot izmaiņu projektu pamatots ar to, ka tajā paredzēta bruģēta laukuma būvniecība meža zemē, bet meža zemes papildu atmežošana nav veikta.

Pieteicēja sākotnējo lēmumu apstrīdēja. Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, dome ar 2021.gada 30.jūlija lēmumu Nr. 1.1-39/21N-4449 (turpmāk – galīgais lēmums) (*lietas 1.sējuma 20.-22.lapa*) sākotnējo lēmumu atstāja negrozītu. Galīgais lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Pieteicēja ir veikusi papildu atmežošanu nekustamajā īpašumā zem bruģētā laukuma un pergolas, bet nav kompensējusi valstij ar atmežošanas izraisīto negatīvo seku novēršanu saistītos izdevumus Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumos Nr. 889 "Noteikumi par atmežošanas kompensācijas noteikšanas kritērijiem, aprēķināšanas un atlīdzināšanas kārtību" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 889) noteiktajā apmērā. Šāda atmežošana neatbilst Meža likuma 41.panta pirmajai daļai un ir uzskatāma par patvaļīgu.

[2.2] Apstāklis, ka ar Valsts meža dienesta lēmumu izbeigts administratīvā pārkāpuma process lietā, nelegalizē papildus veikto zemesgabala atmežošanu, jo process ir izbeigts saistībā ar noilgumu, nevis tādēļ, ka būtu novērsti trūkumi, proti, veikta kompensācijas apmaksa.

[2.3] Ar izmaiņām būvprojektā var paredzēt pirms tam neparedzētus pirmās vai otrās grupas inženierbūvju, pirmās grupas ēkas vai otrās grupas palīgēkas būvdarbus. Būvvaldei pirms izmaiņu projekta saskaņošanas jāpārliecinās par tā atbilstību normatīvajiem aktiem. Nav strīda, ka bruģētais sporta laukums un pergola ir uzskatāms par pirmās grupas būvi, kas atbilstoši Būvniecības likuma 16.panta $2.^2$daļai ir saskaņojama ar būvvaldi.

[2.4] Pieteicēja nepamatoti atsaucas uz to, ka būvvalde iepriekš veiktajās piezīmēs nav norādījusi uz nepieciešamību atmežot teritoriju. Tas ir pieteicējas pienākums veikt būvdarbus atbilstoši būvniecību reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai, savukārt būvvalde veic uzraudzību, vai pašvaldības teritorijā veiktā būvniecība atbilst normatīvo aktu prasībām.

[3] Pieteicēja nepiekrita galīgajam lēmumam, tādēļ vērsās tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu saskaņots izmaiņu projekts savrupmājas būvniecībai nekustamajā īpašumā. Pieteikumā un tā precizējumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Strīds ir par to, vai ir nepieciešama papildu atmežošana 30 m^2 platībā, kur tika izbūvēts basketbola laukums, vieta atkritumu tvertnēm un par 1,5 m pagarināta pergola. Visi šie objekti ir pirmās grupas būves, kuri atbilstoši Ministru kabineta 2017.gada 9.maija noteikumu Nr. 253 "Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 253) 6.punktam būvvaldē nav jāsaskaņo.

[3.2] 2017.gadā tika izstrādāts jauns meža robežu plāns, pēc tam nekādi būvdarbi vairs nav veikti. Valsts meža dienests 2020.gada 25.februāra atzinumā Nr. B5.1.3-11/71 ir norādījis, ka objekts ir apskatīts dabā un veiktā atmežošana ir atbilstoša normatīvo aktu regulējumam. Arī būvinspektors apsekoja objektu 2018.gadā. Neskatoties uz vairākkārtējām apsekošanām, ne Valsts meža dienests, ne arī būvinspektors pieteicēju nebrīdināja, ka nepieciešama papildu atmežošana. Valsts meža dienesta ierosinātā administratīvā pārkāpuma lieta 2021.gada 14.jūnijā ir izbeigta.

[3.3] Pieteicējas situācijā ir piemērojama Meža likuma 41.panta otrā daļa, kad kompensācija nav jāmaksā.

[4] Dome rakstveida paskaidrojumā (*lietas 2.sējuma 82.-85.lapa*) pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu, balstoties uz galīgajā lēmumā minētajiem apsvērumiem. Papildus norāda turpmāko.

[4.1] Būvprojektā bija plānots atmežot 0,0163 ha meža zemes, kura tika paredzēta apbūvei, kā arī noteikta saglabājamā/atjaunojamā meža zemsedze ar esošiem kokiem. Atmežotā zemes platība 0,0163 ha izslēgta no Meža valsts reģistra. Izmaiņu projektā ir paredzēts palielināt atmežojamo meža zemes platību – papildus apbūvēt teritoriju, kas būvprojektā bija paredzēta kā saglabājamā/atjaunojamā meža zemsedze. Saskaņā ar izmaiņu projekta tehniski ekonomiskajiem rādītājiem tiek palielināta gājēju celiņu/terases platība no 125 m^2 uz 132 m^2, piebraucamo ceļu/autostāvvietu platība – no 80 m^2 uz 114,80 m^2, savukārt brīvā zaļā teritorija tiem samazināta no 83 % uz 74,6 %.

Tādējādi pieteicējas izmaiņu projekts citstarp paredz bruģēta laukuma un pergolas izbūvi nekustamā īpašuma daļā, kura nav atmežota, proti, teritorijā, kas neietilpst iepriekš atmežotās un no Meža valsts reģistra izslēgtās teritorijas 0,0163 ha platībā.

[4.2] Valsts meža dienests kā kompetentā institūcija ir izvērtējusi un noteikusi, ka pieteicēja ir veikusi patvaļīgu meža atmežošanu 0,0059 ha platībā un pieteicējai ir pienākums atlīdzināt mežam nodarīto zaudējumu. Lai tiktu izdots labvēlīgs administratīvais akts par izmaiņu projekta saskaņošanu, pieteicējai sākotnēji ir jāatrisina jautājums par patvaļīgi veikto meža zemes atmežošanu, atlīdzinot mežam nodarīto zaudējumu.

[5] Tiesā saņemta pieteicējas atsauksme (*lietas 2.sējuma 155.lapa*) par domes paskaidrojumu, kurā papildus norādīts turpmākais.

[5.1] Valsts meža dienesta atmežošanas kompensācijas aprēķinā uzrādītā papildus atmežotā meža zemes platība 0,0059 ha ir par 17 m^2 lielāka, nekā domes paskaidrojumos norādītie 42 m^2.

[5.2] Meža likuma 41.panta otrā daļa ir piemērojama, jo basketbola laukuma un pergolas ierīkošana notika pirms transformācijas pabeigšanas. Minētie objekti var tikt atzīti par meža rekreācijas objektiem.

[6] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.^{1}panta pirmo un ceturto daļu pirmās instances tiesā administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā, izņemot, ja lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē lūdzis pieteicējs.

Ņemot vērā, ka pieteicēja šādu lūgumu tiesai nav izteikusi, kā arī to, ka lietā ir pietiekami pierādījumi un nav konstatējami kādi citi šķēršļi lietas izskatīšanai rakstveida procesā, tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[7] Izskatāmajā lietā pieteicēja vēlas, lai tiktu izdots viņai labvēlīgs administratīvais akts, ar kuru tiktu saskaņots izmaiņu projekts.

Šī prasījuma izlemšanai ir nepieciešams izšķirt strīdu, vai pieteicējai ir jāveic papildu meža zemes atmežošana.

[8] Konkrētajā gadījumā būvatļauja ir izdota laikā, kad bija spēkā iepriekšējais Būvniecības likums (1995.gada 10.augusta likums), kurš paredzēja no šobrīd spēkā esošās būvniecības kārtības atšķirīgu būvniecības kārtību. Tomēr, ņemot vērā to, ka pieteicēja izmaiņu projektu ir iesniegusi šobrīd, tas, vai ir pamats tā saskaņošanai, ir pārbaudāms atbilstoši lietas izskatīšanas brīdī spēkā esošajām tiesību normām.

Saskaņā ar Būvniecības likuma 16.panta 2.^{1}daļu būvprojekta izstrādes gaitā izmaiņas būvprojektā saskaņojamas ar būvvaldei vai institūciju, kura pilda būvvaldes funkcijas, šajā pantā noteiktajos gadījumos. Savukārt minētā panta 2.^{2}daļa noteic, ka izmaiņas būves novietojumā, būvapjomā un fasādes risinājumā pieļaujamas pēc to saskaņošanas ar būvvaldi vai institūciju, kura pilda būvvaldes funkcijas. Ar izmaiņām var paredzēt arī būvprojektā neparedzētus pirmās vai otrās grupas inženierbūvju, pirmās grupas ēkas vai otrās grupas palīgēkas būvdarbus. Atbilstoši minētā panta 2.^{3}daļai, izvērtējot iesniegtās izmaiņas būvprojektā, būvvalde pieņem vienu no šādiem lēmumiem: 1) saskaņo izmaiņas, negrozot būvatļaujas nosacījumus; 2) saskaņo izmaiņas un groza būvatļaujas nosacījumus; 3) atsaka saskaņot izmaiņas.

Kā viens no gadījumiem, kad būvvalde var atteikt izmaiņu saskaņošanu, ir tad, ja paredzētās izmaiņas neatbilst normatīvo aktu prasībām, ciktāl šo prasību kontrole ir būvvaldes kompetencē (*Būvniecības likuma 16.panta 2.^{4}daļa*).

Ņemot vērā konkrētā būvniecības procesa uzsākšanas laiku, būvvalde pieteicējai ir izsniegusi plānošanas un arhitektūras uzdevumu, kas atbilstoši tā izdošanas laikā spēkā esošo Ministru kabineta 1997.gada 1.aprīļa noteikumu Nr. 112 "Vispārīgie būvnoteikumi" (zaudēja spēku 2014.gada 1.oktobrī) 19.punktam ir pamats būvprojekta izstrādāšanai un kurā noteiktas prasības zemesgabala plānojumam un apbūvei, kā arī inženierkomunikāciju izbūvei ārpus zemes gabala robežām. Minēto noteikumu 94.punkts paredzēja, ka tehniskajam projektam jāatbilst Latvijas būvnormatīviem un citiem normatīvajiem aktiem, kā arī apbūves noteikumiem, būvvaldes izdotajam plānošanas un arhitektūras uzdevumam, pašvaldības vai citu institūciju izdotajiem tehniskajiem noteikumiem.

No minēto normu satura nepārprotami izriet, ka būvprojektam bija jāatbilst gan plānošanas un arhitektūras uzdevumā, gan arī normatīvajos aktos izvirzītajām prasībām. Līdz ar to pieteicējai, izstrādājot būvprojekta izmaiņas, citstarp jāņem vērā plānošanas un arhitektūras uzdevumā ietvertie projektēšanas nosacījumi, kā arī citos normatīvajos aktos ietvertās un uz konkrēto gadījumu attiecināmās prasības. Savukārt minēto prasību izpildes kontrole ir būvvaldes kompetencē.

[9] Lietā nav strīda, ka uz pieteicējas zemesgabala atrodas meža zeme. Atbilstoši lietā esošajiem meža inventarizācijas datiem (*lietas 2.sējuma 183.-184.lapa*) sākotnēji nekustamajā īpašumā bija reģistrēts mežs 0,1 ha platībā (1.kvartāla 1.nogabalā – 0,06 ha, bet 2.nogabalā – 0,04 ha).

Ņemot vērā minēto, plānošanas un arhitektūras uzdevumā tika izvirzītas arī prasības attiecībā uz atmežošanu (tajā laikā saukta par meža zemes transformāciju). Proti, plānošanas un arhitektūras uzdevuma 2.7.4.apakšpunktā tika noteikta prasība veikt meža zemes transformāciju Ministru kabineta noteiktajā kārtībā saskaņā ar detālplānojumu. Savukārt tā 2.11. un 4.1.apakšpunktā paredzēts, ka ir jāsaņem atļauja meža zemes transformācijai, kas ir jāpievieno būvprojektam.

Plānošanas un arhitektūras uzdevuma izdošanas, būvprojekta akceptēšanas un būvatļaujas izdošanas laikā meža zemes lietošanas veida maiņa (meža zemes transformāciju par apbūves zemi) notika, pamatojoties uz meža zemes transformācijas atļauju. Saskaņā ar šobrīd spēkā esošo normatīvo regulējumu meža zemes transformācijas atļaujas vairs netiek izdotas, ar 2011.gada 13.oktobra likumu "Grozījumi Meža likumā" (stājās spēkā 2012.gada 1.janvārī) termins "meža zemes transformācija" ir aizstāts ar terminu "atmežošana".

No būvprojekta grafiskās daļas izriet, ka pieteicēja sākotnēji bija paredzējusi zem apbūves atmežot (transformēt) 0,0163 ha meža zemes. Atmežojamās meža zemes robeža norādīta ģenerālplānā (*lietas 1.sējuma 150.lapa*), būvprojektam pievienots transformējamās meža zemes izvietojuma plāns (*lietas 1.sējuma 121.lapa*).

Valsts meža dienesta Rīgas reģionālā virsmežniecība 2012.gada 7.jūnijā izsniedza pieteicējai meža zemes transformācijas atļauju Nr. 6397

(turpmāk – transformācijas atļauja) (*lietas 1.sējuma 120.lapa*) attiecībā uz nekustamajā īpašumā esošo meža zemi (1.kvartāla 1.nogabalā – 0,0021 ha, bet 2.nogabalā – 0,0142 ha). Arī transformācijas atļauja ietverta būvprojekta sastāvā.

Laikā, kad tika izsniegta transformācijas atļauja, bija spēkā Ministru kabineta 2004.gada 28.septembra noteikumi Nr. 806 "Meža zemes transformācijas noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 806; zaudēja spēku 2013.gada 1.janvārī), kuri paredzēja šādu meža zemes transformācijas pabeigšanas procesu: 1) transformācijas ierosinātājs 30 dienu laikā pēc transformācijas iesniegumā norādīto plānoto darbību pabeigšanas (bet ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc transformācijas atļaujas derīguma termiņa beigām) informē par to attiecīgo pašvaldību un virsmežniecību (*11.punkts*); 2) virsmežniecības un vietējās pašvaldības pārstāvji 10 dienu laikā pēc šo noteikumu 11.punktā minētās informācijas saņemšanas vai pēc informācijas iesniegšanas termiņa beigām kopīgi pārbauda transformējamās meža zemes platības dabā (*12.punkts*); 3) virsmežniecības pārstāvis par šo noteikumu 12.punktā minēto pārbaudi sastāda aktu; aktā ietver informāciju par transformējamās meža zemes atbilstību transformācijas atļaujā norādītajam zemes lietošanas veidam; aktu paraksta arī pašvaldības pārstāvis (*13.punkts*); 4) pēc transformācijas ierosinātāja pasūtījuma zemes kadastrālās uzmērīšanas darbu veicējs (mērnieks) sagatavo zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam aktualizētu situācijas plānu (*16.punkts*); 5) transformācija uzskatāma par pabeigtu, kad Valsts zemes dienesta reģionālā nodaļa, pamatojoties uz šo noteikumu 13.punktā minēto aktu un šo noteikumu 16.punktā minēto aktualizēto situācijas plānu, ir veikusi izmaiņas Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (turpmāk – kadastra informācijas sistēma) (*17.punkts*); 6) Valsts zemes dienesta reģionālā nodaļa rakstiski informē virsmežniecību un pašvaldību par izmaiņām kadastra informācijas sistēmā (*18.punkts*); 7) virsmežniecība veic izmaiņas Meža valsts reģistrā, pamatojoties uz šo noteikumu 13.punktā minēto aktu un no Valsts zemes dienesta saņemto informāciju (*19.punkts*).

No iepriekš minētajām normām, kas bija spēkā transformācijas atļaujas izdošanas laikā, izriet, ka transformācija bija uzskatāma par pabeigtu, kad Valsts zemes dienesta reģionālā nodaļa bija veikusi izmaiņas kadastra informācijas sistēmā.

Arī no šobrīd spēkā esošajiem Ministru kabineta 2016.gada 21.jūnija noteikumiem Nr. 384 "Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 384; normas norādītas noteikumu redakcijā, kas bija spēkā 2017.gada 24.maijā, kad zemesgabalā tika veikta transformētās (atmežotās) meža zemes pārbaude) faktiski izriet, ka atmežošanas process ir uzskatāms par pabeigtu, kad ir veiktas attiecīgas izmaiņas kadastra informācijas sistēmā par zemes lietošanas veidu. Proti, MK noteikumu Nr. 384 44.punkts paredz, ka gadījumā, ja ir mainījusies zemes lietošanas veida "mežs" platība un tā atšķiras no kadastra informācijas sistēmā reģistrētajiem datiem vairāk nekā par 10 procentiem, Valsts meža dienests pēc informācijas izvērtēšanas sagatavo un nosūta Valsts zemes dienestam paziņojumu par zemes lietošanas veida izmaiņām (7.pielikums).

2017.gada 24.maijā veikta transformētās (atmežotās) meža zemes platības pārbaude nekustamajā īpašumā, par ko komisija sastādīja aktu Nr. 1558/VM5.5-3 (turpmāk – pārbaudes akts) (*lietas 2.sējuma 179.lapa*). Komisijas sastāvā piedalījās pārstāvji no Rīgas reģionālās virsmežniecības un Jūrmalas pilsētas pašvaldības. Pārbaudes rezultātā konstatēts, ka transformēšanai atļautās platības izmantošana atbilst transformācijas atļaujā norādītajam zemes lietošanas veidam.

Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 384 46.punktu platību no Meža valsts reģistra izslēdz, Meža valsts reģistrā saglabājot vēsturisko informāciju par veikto darbību, ja platību atmežo, pamatojoties uz kompetentās institūcijas izdotu administratīvo aktu, kas zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam piešķir tiesības mežā veikt būvniecību, ja iesniegts šo noteikumu 53.punktā minētais pārskats par koku ciršanas pabeigšanu (ja koku ciršana bija nepieciešama) un atlīdzināta atmežošanas kompensācija atbilstoši normatīvajiem aktiem par atmežošanas kompensācijas noteikšanas kritērijiem, aprēķināšanas un atlīdzināšanas kārtību.

Atbilstoši Valsts meža dienesta sniegtajai informācijai Rīgas reģionālās virsmežniecības Babītes nodaļas mežzinis, pamatojoties uz transformācijas atļauju un pārbaudes aktu, pieņēma lēmumu veikt izmaiņas Meža valsts reģistra datu bāzē, ko apliecina 2017.gada 14.jūnija meža inventarizācijas datu izmaiņu pārskats Nr. 804102053 (*lietas 2.sējuma 171.-172.lapa, 191.lapa*), bet 2017.gada 20.jūnijā mežzinis sagatavoja un nosūtīja paziņojumu Valsts zemes dienestam par zemes lietošanas veida izmaiņām (*lietas 2.sējuma 194.lapa*).

Tādējādi saskaņā ar transformācijas atļauju atmežotā platība izslēgta no Meža valsts reģistra, kā arī veiktas attiecīgas izmaiņas kadastra informācijas sistēmā par zemes lietošanas veidu. To citstarp apstiprina Valsts meža dienesta iesniegtie meža inventarizācijas dati (*lietas 2.sējuma 181.lapa*), ja tos salīdzina ar sākotnējiem meža inventarizācijas datiem un transformācijas atļaujas pielikumā esošo transformējamās meža zemes izvietojuma plānu.

Novērtējot aktuālos meža inventarizācijas datus, jāņem vērā, ka atbilstoši MK noteikumu Nr. 384 13.punktam meža inventarizācijas veicējs katram nogabalam zemes vienībā vai kvartālā piešķir numuru un par katru nogabalu iegūst un apkopo informāciju saskaņā ar šo noteikumu 4.pielikuma 1.tabulā noteiktajiem nogabalu raksturojošajiem rādītājiem, nepārsniedzot pieļaujamo novirzi un ievērojot attiecīgo noteiktību. MK noteikumu Nr. 384 4.pielikuma 1.tabulas 1.punkts noteic, ka nogabala platības noteiktība pilsētu un ciemu teritorijās ir 0,01 ha (tātad – 100 m^2). Tas nozīmē, ka izmaiņas, kas nepārsniedz 100 m^2, Meža valsts reģistrā netiek fiksētas.

Ņemot vērā to, ka saskaņā ar transformācijas atļauju 1.nogabalā bija plānots atmežot tikai 21 m^2, pēc meža zemes transformācijas šajā nogabalā mežaudzes platība nav mainījusies (platība bija un ir 0,06 ha). Savukārt 2.nogabalā bija iecerēts atmežot 142 m^2, tādēļ šobrīd mežaudzes platība, ņemot vērā minēto nogabala platības noteiktību, ir mainījusies no 0,04 ha uz 0,02 ha (sk. arī Valsts meža dienesta 2022.gada 11.novembra skaidrojumu (*lietas 2.sējuma 177.-178.lapa*)). Savukārt atbilstoši aktuālajai kadastra informācijai reģistrēti šādi zemes lietošanas veidi: 1) mežs (800 m^2); 2) zeme zem ēkām un pagalmiem (1133 m^2).

Apkopojot teikto, tiesa atzīst, ka atbilstoši lietā esošajiem pierādījumiem pieteicēja saskaņā ar transformācijas atļauju ir īstenojusi meža zemes 0,0163 ha platībā transformāciju (atmežošanu). Par minēto ir izdarītas arī attiecīgas izmaiņas Meža valsts reģistrā un kadastra informācijas sistēmā, tādēļ meža zemes transformācija (atmežošana) ir uzskatāma par pabeigtu.

[10] Saskaņā ar izmaiņu projektu (*lietas 2.sējuma 2.-66.lapa*) pieteicēja citstarp ir paredzējusi apbūvēt papildu meža zemes teritoriju 1.kvartāla 2.nogabalā. Proti, salīdzinot būvprojekta ģenerālplānu (*lietas 1.sējuma 150.lapa*) un izmaiņu projekta ģenerālplānu (*lietas 2.sējuma 32.lapa*), secināms, ka izmaiņu projekts paredz bruģēta laukuma un pergolas izbūvi zemesgabala daļā, kurš acīmredzami neietilpst saskaņā ar transformācijas atļauju atmežotajā zemesgabala daļā. Lai gan pergola un bruģētais laukums bija paredzēti jau sākotnēji būvprojektā, izmaiņu projektā to platība ir palielinājusies virzienā uz zemesgabala robežu ar kaimiņu zemesgabalu /adrese B/ (kadastra Nr. /numurs C/). Lai arī izmaiņu projekta ģenerālplāna ēku un būvju eksplikācijā attiecībā uz pergolu nav ietverta tieša norāde par izmaiņām (apzīmēts ar "mākoni"), kā tas ir, piemēram, attiecībā uz ūdens urbumu vai sūkņu aku, pergolas izmēra izmaiņas ir redzamas, iepazīstoties ar izmaiņu projektu kopumā, piemēram, rasējumā "Fasādes asīs 1-7 un F-A" (*lietas 2.sējuma 41.-42.lapa*). Papildu apbūvētās zemesgabala platības atspoguļojas arī izmaiņu projekta ģenerālplānā norādītajos tehniski ekonomiskajos rādītājos. Uz to pamatoti vērsusi uzmanību arī dome, norādot paskaidrojumos, ka saskaņā ar izmaiņu projekta tehniski ekonomiskajiem rādītājiem tiek palielināta gājēju celiņu/terases platība no 125 m^2 uz 132 m^2, kā arī piebraucamo ceļu/autostāvvietu platība – no 80 m^2 uz 114,80 m^2, savukārt brīvā teritorija tiek samazināta no 83 % uz 74,6 %.

Faktiski pieteicēja neapstrīd, ka pergolas un bruģētā laukuma platība ir palielināta, bet uzskata, ka papildu atmežošana nav jāveic, jo brīdī, kad tika veikta transformētās (atmežotās) meža zemes platības pārbaude (par ko tika sastādīts pārbaudes akts), minētie būvdarbi jau bija pabeigti.

Lietā nav strīda, ka izmaiņu projektā norādītā pergolas un bruģētā laukuma izbūve jau ir pabeigta. To, ka būvdarbi bija pabeigti izmaiņu projekta iesniegšanas brīdī, citstarp apliecina arī izmaiņu projekta sastāvā ietvertais ēkas novietnes izpilduzmērījuma plāns, kas datēts ar 2019.gada 11.decembri (*lietas 2.sējuma 26.lapa*). Tajā ir redzama gan pagarinātā pergola (apzīmēta kā "nojume"), gan arī bruģētais laukums.

Tomēr apstāklim, vai būvdarbi bija pabeigti jau pirms pārbaudes akta sastādīšanas, nav izšķirošas nozīmes turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[11] Meža likuma 1.panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ka atmežošana ir personas darbības izraisīta meža pārveidošana citā zemes lietošanas veidā.

Atbilstoši Meža likuma 41.panta pirmajai daļai platību atmežo, ja tas nepieciešams būvniecībai un ja personai ir izdots kompetentas institūcijas administratīvais akts, kas tai piešķir tiesības veikt minētās darbības, un persona ir kompensējusi valstij ar atmežošanas izraisīto negatīvo seku novēršanu saistītos izdevumus.

Ne šobrīd spēkā esošajā Būvniecības likumā, ne arī uz tā pamata izdotajos Ministru kabineta noteikumos nav detalizēti regulēts, kādā kārtībā notiek būvniecības process meža zemē, tostarp kurā procesa stadijā ir jāveic atmežošana. No tiesību normām neizriet pienākums veikt atmežošanu pirms būvniecības ieceres iesniegšanas un būvatļaujas izdošanas. Apstāklis, ka atmežošana nav veikta būvatļaujas izdošanas brīdī, nav norādīts kā pamats atteikumam izdot būvatļauju (*Būvniecības likuma 15.panta trešā daļa*). Būvniecības ierosināšanas stadijā būvniecības ierosinātājam ir pienākums norādīt tikai informāciju par atmežot plānoto meža zemi. Šādas prasības ir ietvertas vairākos speciālajos būvnoteikumos, piemēram, Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr. 529 "Ēku būvnoteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 529) 1.pielikuma 1.5.apakšpunktā un Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr. 530 "Dzelzceļa būvnoteikumi" 1.pielikuma 1.5.apakšpunktā.

Tādējādi laikā, kad tiek izlemts jautājums par būvatļaujas izdošanu, kompetentās iestādes rīcībā ir tikai jābūt informācijai par to, vai iecerētā būvniecība skars atmežojamas platības. Vienlaikus no iepriekš minētajām normām izriet, ka meža zemes atmežošana ir viens no priekšnoteikumiem, kam jāizpildās, lai persona varētu īstenot būvniecību meža zemē.

Atmežošana ir nosacījums, kam jāizpildās līdztekus būvatļaujai. Citiem vārdiem sakot, ar būvatļauju (ar tajā ietverto nosacījumu izpildi) šādos gadījumos nav pietiekami, lai būtu tiesības īstenot iecerēto būvniecību meža zemē. Būvatļauja tiek izsniegta un atmežošana tiek veikta, lai pieļautu konkrētas būvniecības īstenošanu (sal. *S e n ā t a 2017.gada 1.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1198/2017 (ECLI:LV:AT:2017:0911.A420267015.1.L) 8.punkts*).

Ņemot vērā minēto, secināms, ka bez noteiktā kārtībā veiktas meža zemes atmežošanas būvniecība meža zemē nav pieļaujama. Vienlaikus aktuāls ir jautājums par to, kurā tieši būvniecības procesa stadijā ir pārbaudāms, vai ir pienācīgi veikta meža zemes atmežošana.

[12] Atbilstoši šobrīd spēkā esošajai kārtībai atmežošanas kompensācija ir jāsamaksā pēc tam, kad būvatļaujā ir izdarīta atzīme par tajā ietverto projektēšanas nosacījumi izpildi un būvatļauja ir kļuvusi neapstrīdama (*MK noteikumu Nr. 889 17.2.apakšpunkts*). Tātad minētā kompensācija ir jāsamaksā līdz atzīmes saņemšanai par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi, proti, līdz būvdarbu stadijai.

Konkrētajā gadījumā jāņem vērā, ka strīdus būvniecības process jau atrodas būvdarbu stadijā, jo pieteicējai atbilstoši iepriekšējam Būvniecības likumam, kurš šobrīd jau ir zaudējis spēku, ir izsniegta būvatļauja (*saskaņā ar 1995.gada 10.augusta Būvniecības likuma 1.panta 2.punktu būvatļauja ir dokuments, kas apliecina tiesības veikt objekta būvdarbus*). Kā jau iepriekš tika konstatēts šā sprieduma 10.punktā, pieteicēja izmaiņu projektā paredzētās pergolas un bruģētā laukuma būvdarbus jau ir pabeigusi, tātad, faktiski ir veikusi patvaļīgu būvniecību, kuru ar iesniegto izmaiņu projektu vēlas legalizēt. Tādējādi šobrīd pieteicējai izmaiņu projekta saskaņošana ir aktuāla, lai legalizētu jau veiktos būvdarbus un nodotu objektu ekspluatācijā (sk., piemēram, pieteicējas atsauksmē norādīto (*lietas 2.sējuma 155.-156.lapa*)). To, ka izmaiņu projekts ir izstrādāts jau paveiktiem būvdarbiem, pieteicēja norādījusi arī projektēšanas uzdevumā izmaiņu projektam (*lietas 2.sējuma 28.lapa*).

Tādējādi tas, vai ir pienācīgi veikta atmežošana, tiesas ieskatā ir pārbaudāms jau šobrīd, izvērtējot iesniegto izmaiņu projektu, nevis pirms objekta nodošanas ekspluatācijā, jo konkrētajā situācijā tieši izmaiņu projekta saskaņojums piešķirtu pieteicējai tiesības veikt izmaiņās paredzētos būvdarbus (legalizēt jau veiktos būvdarbus). Tādā veidā atbilstoši MK noteikumu Nr. 889 17.2.apakšpunktam jautājums par atmežošanu tiktu izvērtēts, pirms tiek atļauti attiecīgie būvdarbi.

[13] Kā jau iepriekš spriedumā tika nodibināts, pieteicēja atmežošanu (transformāciju) ir veikusi tikai zemesgabalā esošajai meža zemei 0,0163 ha platībā. Attiecībā uz pārējo meža zemes platību, kas pergolas un bruģētā laukuma izbūves rezultātā ir faktiski pārveidota par apbūves zemi, atmežošana nav veikta, lai gan pieteicējai to bija pienākums izdarīt.

Izskatot jautājumu par izmaiņu projekta saskaņošanu, tiek lemts par attiecīgo izmaiņu pieļaujamību, tostarp pārbaudot, vai būvniecības ierosinātājs ir ievērojis nosacījumus projektēšanai, kas konkrētajā gadījumā ir ietverti plānošanas un arhitektūras uzdevumā.

Tā kā pieteicēja nav veikusi papildus apbūvētās meža zemes atmežošanu, kas citstarp nozīmē to, ka izmaiņu projekts neatbilst arī plānošanas un arhitektūras uzdevuma 2.7.4., 2.11. un 4.1.apakšpunktam, būvniecība nelikumīgi atmežotajā zemesgabala daļā šobrīd nav pieļaujama. Tas ir šķērslis izmaiņu projekta saskaņošanai.

Tas, ka nelikumīgās atmežošanas fakts nav konstatēts brīdī, kad virsmežniecības un vietējās pašvaldības pārstāvji pārbaudīja saskaņā ar transformācijas atļauju transformējamās meža zemes platības dabā (pārbaudes rezultāti fiksēti pārbaudes aktā), nepadara šo faktiski veikto papildu meža zemes atmežošanu par tiesisku. Jāņem vērā, ka atbilstoši MK noteikumu Nr. 806 12. un 13.punktam šādas pārbaudes mērķis ir izvērtēt, vai ir sasniegts transformācijas atļaujā norādītais rezultāts (veiktas nepieciešamās darbības meža zemes transformācijai citā zemes lietojuma veidā), nevis pārbaudīt to, vai pieteicēja ir veikusi papildu atmežošanu. Tas vispirmām kārtām ir pašas pieteicējas pienākums ievērot meža zemes atmežošanu reglamentējošos normatīvos aktus. Katrā ziņā tas, ka šādas zemesgabala apsekošanas laikā nelikumīgas atmežošanas fakts nav ticis konstatēts, nerada pieteicējai pamatu paļauties, ka vēlāk pret šo nelikumīgo atmežošanu netiks celti iebildumi.

Līdz ar to nav nozīmes tam, vai būvdarbi ir pergolas un bruģētā laukuma būvdarbi ir veikti pirms vai pēc pārbaudes akta.

[14] Apkopojot teikto, tiesa atzīst, ka noteiktā kārtībā veiktas meža zemes atmežošanas neesība ir šķērslis izmaiņu projekta saskaņošanai.

[15] Pieteicēja uzskata, ka attiecībā uz viņu ir piemērojams Meža likuma 41.panta otrajā daļā ietvertais izņēmums. Atbilstoši minētajai tiesību normai personai nav jākompensē valstij ar atmežošanas izraisīto negatīvo seku novēršanu saistītos izdevumus, ja mežā tiek veikta meža infrastruktūras objektu būvniecība. Pieteicēja norāda, ka pagarinātā pergola un bruģētais laukums (pieteicēja to dēvē par basketbola laukumu) ir uzskatāms par meža infrastruktūras objektu.

Tiesa šādu pieteicējas argumentu uzskata par nepamatotu.

Meža likuma 1.panta 23.punkts paredz, ka meža infrastruktūra ir mežā būvēti vai ierīkoti objekti meža apsaimniekošanas un aizsardzības vajadzībām, kā arī rekreācijai.

Kā norādījis Senāts, lai objektu atzītu par meža infrastruktūras objektu, svarīgs ir objekta būvniecības un ierīkošanas mērķis, proti, tam jākalpo meža apsaimniekošanas un aizsardzības vajadzībām vai rekreācijai (*Senāta 2018.gada 14.maija sprieduma lietā Nr. SKA-149/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0514.A420353814.2.S) 7.punkts*).

Tiesa uzskata, ka konkrētajā gadījumā ir acīmredzami, ka pergolas un bruģētā laukuma būvniecības mērķis ir saistīts tikai ar pieteicējas būvētās savrupmājas izmantošanu, pašas pieteicējas rekreācijas vajadzībām, nevis darbībām saistībā ar mežu. To citstarp apliecina tas, ka šie objekti ietverti būvprojektā, kurā galvenais būvējamais objekts ir tieši savrupmāja, tādēļ arī pārējie objekti ir uzskatāmi par tādiem, kas saistīti un nodomāti izmantošanai kopā ar galveno objektu.

Apkopojot teikto, tiesa atzīst, ka pieteicējas norādīto objektu primārais mērķis nav rekreācija mežā. Pieteicēja uz Meža likuma 41.panta otro daļu atsaucas formāli. Faktiski no lietas kopumā ir redzams, ka pieteicējas vēlme minētos objektus nosaukt par meža infrastruktūras objektiem ir saistīta ar nevēlēšanos maksāt valstij atmežošanas kompensāciju.

Līdz ar to pieteicējas minētās būves nav uzskatāmas par meža infrastruktūras objektiem, par kuru būvniecību nav maksājama atmežošanas kompensācija.

[16] Pieteicēja atsaucas arī uz to, ka Valsts meža dienesta aprēķinā uzrādītā papildus atmežotā meža zemes platība 0,0059 ha ir par 17 m^2 lielāka, nekā domes paskaidrojumos (*lietas 2.sējuma 82.-86.lapa*) norādītie 42 m^2.

Tiesa norāda, ka izskatāmajā lietā nav būtiskas nozīmes precīzai nelikumīgi atmežotās meža zemes platības noteikšanai, jo šajā lietā netiek izšķirts strīds par atmežošanas kompensācijas apmēru. No lietas materiāliem ir konstatējams, ka Valsts meža dienests, konstatējot nelikumīgas atmežošanas faktu, noteica, ka pieteicējai ir jāsamaksā mežam nodarītie zaudējumi. Kompensācijas galīgais aprēķins ietverts dienesta ģenerāldirektores 2021.gada 27.augusta vēstulē Nr. VMD1-20/776 (*lietas 1.sējuma 81.-85.lapa*). Valsts meža dienesta rīcības (lēmumu) tiesiskums jautājumā par atmežošanas kompensāciju nav izskatāmās lietas priekšmets.

Šajā lietā nav nozīmes arī pieteicējas minētajam faktam, ka ir izbeigts pret viņu uzsāktais administratīvā pārkāpuma process (*lietas 1.sējuma 59.-60.lapa*). Minētais nozīmē tikai to, ka pieteicējai noilguma dēļ netiek piemērota administratīvā atbildība, nevis to, ka nelikumīgi veiktā atmežošana būtu kļuvusi par tiesisku.

[17] Pieteicēja arī argumentē, ka pergola un bruģētais laukums ir pirmās grupas būves, kuras atbilstoši MK noteikumu Nr. 253 6.punktam būvvaldē nav jāsaskaņo. Tiesa tam nepiekrīt.

Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumu Nr. 500 "Vispārīgie būvnoteikumi" 7.punkts noteic – ja būvniecības ieceres iesniegums tiek iesniegts par vairāku būvju būvniecību, kuras atbilstoši šo noteikumu 1.pielikumam atrodas dažādās būvju grupās, būvniecības procesā piemēro kārtību, kāda speciālajos būvnoteikumos noteikta augstākas grupas būves būvniecībai. Ja būvniecības ieceres iesniegumā ir plānota ēkas būvniecība, piemēro ēku būvnoteikumus, izņemot gadījumu, ja ēka ir pakārtota inženierbūvei. Ņemot vērā to, ka savrupmāja atrodas augstākā būvju grupā, ir piemērojama kārtība, kāda ir noteikta šīs ēkas būvniecībai (Ēku būvnoteikumi).

Turklāt jāuzsver, ka būvvalde pati nenosaka būvniecības ieceres apjomu, būvprojekta risinājumus, bet vienmēr tikai pārbauda to, ko iesniedz būvniecības ierosinātāji. Tikai un vienīgi būvniecības ierosinātājs ir tas, kas iesniedz konkrētu būvniecības ieceri un konkrētus risinājumus būvvaldē (*Senāta 2019.gada 6.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-1445/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0806.SKA144519.4.L) 8.punkts*). Minētie secinājumi ir attiecināmi ne tikai uz būvniecības ieceri, bet arī uz būvprojektā ietvertajiem risinājumiem, kuru apjomu nosaka tieši pieteicēja.

Tiesa vērš pieteicējas uzmanību, ka pati pieteicēja minētās pirmās grupas būves ir ietvērusi izmaiņu projektā, kurš kopumā ir jāsaskaņo būvvaldē Būvniecības likuma 16.pantā noteiktajā kārtībā. Līdz ar to šajā lietā nav arī pamata apsvērt, vai tādā gadījumā, ja minētās būves tiktu būvētas atsevišķi, tās būtu saskaņojamas būvvaldē.

[18] Atbilstoši Senāta praksei, lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies. Pamats izdot personai labvēlīgu administratīvo aktu ir tad, ja pastāv visi tā izdošanas priekšnoteikumi. Turklāt, izvērtējot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesa nav saistīta ar administratīvā akta pamatojumā norādītajiem argumentiem. Proti, lemjot par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesa pati neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma objektīvi izvērtē, vai personai ir tiesības uz labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja tiesa norāda uz kādu obligātu apstākli, bet tas konkrētajā gadījumā nav iestājies, tiesa var noraidīt prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, arī neanalizējot, vai ir iestājušies pārējie tiesību normā minētie apstākļi (*piemēram, Senāta 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-118/2007 (A42254704) 10.punkts, 2008.gada 10.aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-100/2008 (A42252904) 7.punkts*).

Tiesas ieskatā apstāklis, ka konkrētajā gadījumā nav veikta atmežošana normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, ir pietiekams pamats atteikumam saskaņot izmaiņu projektu, tādēļ tiesai nav pienākums pārbaudīt, vai ir konstatējams vēl kāds šķērslis pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[19] Tiesai nav pienākuma detalizēti atrunāt jebkuru lietas dalībnieku argumentu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (*Senāta 2010.gada 11.marta sprieduma lietā Nr. SKA-66/2010 (A42552506) 14.punkts, 2012.gada 21.februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-186/2012 (A42757309) 10.punkts*). Līdz ar to tiesa nesniedz detalizētu novērtējumu katram lietas dalībnieka norādītajam argumentam, bet gan tikai tiem, kuriem ir nozīme konkrētās lietas izskatīšanā.

[20] Ņemot vērā spriedumā secināto, tiesa atzīst, ka nav iestājušies visi priekšnoteikumi izmaiņu projekta saskaņošanai, tādēļ galīgais lēmums ir atzīstams par tiesisku. Šādos apstākļos pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu saskaņots izmaiņu projekts savrupmājas būvniecībai /adrese/.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajai apgabaltiesai viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L. Cielava